

Kijk ons nu eens

Van Geir Gulliksen verscheen eveneens
bij Ambo|Anthos uitgevers

Het verhaal van een huwelijk

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos uitgevers via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Geir Gulliksen

Kijk ons nu eens

Vertaald uit het Noors
door Geri de Boer

Ambo|Anthos
Amsterdam

This translation has been published
with the financial support of Norla

ISBN 978 90 263 4771 9

© 2018 Geir Gulliksen and H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard), Oslo

Published by agreement with Copenhagen Literary Agency ApS, Copenhagen

© 2019 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos uitgevers,

Amsterdam en Geri de Boer

Oorspronkelijke titel *Se på oss nå*

Oorspronkelijke uitgever Aschehoug & Co.

Omslagontwerp Marry van Baar

Omslagillustratie © Bernhard Lang / Stone / Getty Images

Foto auteur © Baard Henriksen

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Inhoud

- 1 Hans Kaasjordet 7
- 2 Harriet Aakre 31
- 3 Het Noorse liefdesleven aan
het begin van de herfst 67
- 4 Ingunn Sande 125
- 5 Dinsdagmiddag houdt nooit op 155
- 6 Haal me weg bij Hans en Harriet 189
- 7 Salomon Olsen 225
- 8 Eerste seizoen, laatste aflevering 267

Hans Kaasajordet

In de zomer waarin hij vijftig werd, kreeg hij beelden van zichzelf te zien: een eerder, aan het eind van de lente opgenomen video van een bruiloft waarbij hij een van de perifere gasten was. Er waren véél gasten op dat feest, ver boven de tweehonderd, en waarschijnlijk kwam het alleen maar door de democratische gezindheid van de gastheer dat er geen onderscheid werd gemaakt tussen gasten die voor het diner waren uitgenodigd en gasten die elders slechts voor de receptie zouden zijn gevraagd. Dan zou Hans beslist tot de laatste groep hebben behoord, nam hij aan, want hij kende noch de bruid, noch de bruidegom erg goed, en hij had eerlijk gezegd ook niet te behoefte om hen te leren kennen. Sommige andere gasten waren daarentegen wel heel interessant voor hem, en dat was goed te zien, viel hem op, dus hij voelde zich ongemakkelijk toen Olof Evald hem de beelden liet zien.

Daar stond hij, in zijn gebroken witte overhemd en op zijn glimmend geпоetste Dr. Martens-schoenen, samen met Ingunn Sande, met wie hij sinds zijn zesendertigste getrouwd was. Ingunn legde haar hand op zijn schouder en liet hem bukken tot hij zijn oor voor haar mond had. Dat zag er samenzweerderig uit. Of gewoon intiem. Ze hield hem bij zijn nek vast en fluisterde hem iets toe – hij wist niet meer wat, maar ze lachten naar elkaar, bezielde, maar wat hen bezielde was onzichtbaar voor anderen. Niets van wat Ingunn

en Hans over elkaar wisten, konden anderen zien, dacht Hans, toen hij naar voren boog en zichzelf bekeek; ze zagen eruit als elk willekeurig ander al wat ouder wordend stel: zelfingenomen, genotzuchtig en onkritisch. Hans vond zichzelf doorgaans ongemakkelijk en gecompliceerd, vooral in grote gezelschappen, maar hier wekte hij alleen maar een comfortabele, simpele indruk, net als alle andere gasten. Die beschouwden zichzelf waarschijnlijk echter ook als onbegrepen uitzonderingen, de anderen vergaten ook dat bijna niemand het bezielde en kwetsbare in hen kon zien.

Hans en Ingunn stonden aan de rand van het gezelschap en brachten allebei een dun glas naar hun mond, en toen kwam er iemand naar hen toe, een tamelijk jonge vrouw met roodblond haar dat in een slordig knotje was opgebonden. Hans ging dichterbij het scherm zitten en probeerde zijn onrust voor Olof te verbergen. Ze gaven haar vluchtig een hand, eerst Ingunn en daarna Hans, en Hans bleef naar zichzelf kijken: hoe hij zich naar haar vooroverboog en iets zei wat haar aan het lachen maakte, spontaan en met open mond. Ze was iemand die zich graag in vuur en vlam liet zetten, of ze was er goed in te doen alsof. Hans lachte zelf ook, met zijn onderkaak een beetje naar voren en met smalle ogen; lachrimpels doorsneden het bovenste deel van zijn gezicht en maakten dat hij er gelukkig en zelfvoldaan uitzag. Toen ze doorliep, draaide hij zich om en keek haar na. Zijn blik ging omlaag naar haar heupen of haar achterwerk, en de manier waarop hij zich omdraaide was niet mis te verstaan: hij vond haar mooi, ook al was ze ongetwijfeld heel gewoon. Haar jurk was in elk geval mooi. Die accentueerde haar onderlichaam, alsof alles wat waardevol aan haar was zich daar had verzameld. Ingunn keek toe hoe hij zich naar de andere vrouw omdraaide, en waarschijnlijk voelde hij haar blik, want nu draaide hij zich weer naar Ingunn toe en toen lachten ze naar elkaar, zij tweeën, alsof er iets ontzaglijk grappigs was gebeurd. Het gekke was dat hij zich dat moment niet kon herinneren. Hij stond daar en bracht zijn glas witte wijn nadenkend of defensief naar zijn mond, hij keek

naar het gezelschap en wachtte. Maar waarop? Toen zwenkte de camera naar een andere kant en kwamen er een paar beroemdere gasten in beeld, en om hen was het Olof natuurlijk te doen.

Ze zaten in Olofs kantoor. Hij draaide het scherm van zijn Mac naar Hans toe, zodat hij het beter kon zien, want hij zat op de bank waar iedereen werd neergezet die een bespreking met Olof had. Zelf zat Olof op zijn ranke anatomische stoel, met rechte rug, wat goed paste bij een man die op zijn werk het liefst op blote voeten liep. Olofs dochter was de bruid, maar haar wilde Olof niet laten zien, evenmin als de gegeneerde bruidegom, een dertigjarige journalist die geen enkele invloed had gehad op de organisatie van zijn eigen bruiloft. En natuurlijk ging het Olof ook niet om de perifere gast Hans Kaasajordet, met wie hij nu al vele jaren samenwerkte en van wie hij alles meende te weten. Waar het Olof om ging, waren een paar andere gasten, die tot de politieke elite van het land behoorden en zich volkomen natuurlijk mengden onder zijn vele andere vrienden. Olofs vrienden: stemmen die schalden in grote ruimtes, gelach van oudere mannen en heel wat grauw-mager gezichten. De meesten waren in goeden doen, velen behoorden tot de sociaaldemocratische elite, met de voormalige minister van Buitenlandse Zaken als meest vooraanstaande – hij liep knikkend en gereserveerd glimlachend rond. Het ging Olof echter niet alleen om hem, kijk bijvoorbeeld maar eens naar partijleider Salomon Olsen, de man die was aangewezen als kandidaat voor het premierschap, kijk naar Salomon, zei Olof, naar de man die ooit een radicale leerling-elektricien en lid van een socialistische jeugdbeweging was. Nu was hij een van de zeer weinigen in de leiding van de sociaaldemocratische partij met een authentieke arbeidersklassenachtergrond.

Salomon was er omdat hij getrouwd was met Gitte Librekke, de dochter van een van de oude helden van de arbeidersbeweging. Gitte was een tante van de bruidegom en Salomon was dus op de brui-

loft als aangetrouwde oom, maar vanuit Olofs gezichtspunt was hij er als vertegenwoordiger van de toekomst van links. Voor Olof bestond er geen verschil tussen privé en publiek, voor hem was zijn dochters bruiloft een heel interessant seminar.

‘Kijk het pak eens dat Salomon aanheeft,’ zei Olof. ‘Zo goedgekleed was hij vroeger nooit. Hij was altijd zo stijf en onbeholpen, maar nu lijkt hij volks, ontspannen, ongekunsteld, oprecht. Nu is hij bijna onaantastbaar, zie je dat? Maar weet je nog van vroeger, hoe stuntelig en nors hij altijd was? Tóén was hij volks, tóén was hij oprecht, maar daar denkt niemand meer aan.’

‘En dat is in de eerste plaats jouw verdienste,’ zei Olof tegen Hans.
‘Helemaal niet,’ zei Hans.

‘Maar jij hebt hem ertoe gebracht politicus op hoog niveau te worden.’

‘Nee, dat heeft hij zelf gedaan,’ zei Hans,

en Olof zuchtte, schopte zijn schoenen uit, hij had geen sokken aan en op de donkere eikenhouten vloer leken zijn voeten wit, onbezoedeld en tamelijk klein, zoals bij een jonge Chinese vrouw. Nee, geen vrouw en ook geen Chinese – Hans schaamde zich voor zijn eigen associaties –, maar wat zag hij aan Olof? In elk geval iets wat jonger en intiemer leek dan een vijfenzestig jaar oude man. Kleine voeten, vochtig en een beetje privé. Uit de lege schoenen op de grond steeg een vage geur van dood dier op, maar Olof boog zich, rustend op zijn tenen, naar voren en zette de film stop om Salomon Olsen beter te kunnen bekijken: hoe Salomon de randen van zijn rode stropdas tussen duim en wijsvinger hield, ontspannen en toch gezaghebbend, niet omdat hij probeerde om er gezaghebbend uit te zien maar misschien omdat hij alle traditionele gezaghebbendheid had losgelaten, omdat hij zichzelf had losgelaten, dacht Hans, zonder dat hij precies wist wat hij daarmee bedoelde. In elk geval was Salomon wat ouder geworden: zijn wangen begonnen te hangen – gladgeschoren, zware mannenwangen die er een beetje onzedelijk uitzagen, zoals grote handtassen nadat ze een aantal ja-

ren gebruikt zijn. En vreemd genoeg zag hij er daardoor vrijer en toegankelijker uit.

‘Sociabel en toegankelijk zijn, dat is de nieuwe volksheid,’ zei Olof. ‘En die kan alleen worden ingezet door mensen die een beetje omhoog zijn gekomen, zodat ze iets hebben om weer van af te zakken, zoals Salomon. Daar hadden wij hem toch bij kunnen helpen. Dat moet hij verder ontwikkelen,’ zei Olof, en hij keek Hans aan, zijn ogen oprecht glinsterend en zijn kleine gezicht serieus. Het was niet voor het eerst dat hij zo redeneerde, volgens een manier van denken die niet alleen Hans tot de zijne had gemaakt en die inmiddels een geslaagd zakelijk concept was geworden.

Olof startte de film opnieuw, hij wilde het hebben over Salomon, daarom liet hij de film van de bruiloft van zijn dochter zien. Maar Hans was ongeconcentreerd, hij kon zijn ogen niet van zichzelf af houden en steeds wanneer hij zichzelf in de menigte zag, ging er een duistere stoot door zijn lijf, alsof hij spiernaakt te midden van de andere gasten stond. Kijk, daar was hij weer. Hij was vrij goed geconserveerd, hij had in elk geval haar op zijn hoofd, dacht hij toen de filmer uitgerekend hem volgde toen hij over het gazon liep en zijn dun geworden, asblonde haar min of meer alle kanten op stond, zoals het al deed sinds hij negentien of twintig was. Hij praatte met, of liever, riep naar iemand die een stukje verderop stond; hij moest zijn stem verheffen om aan de andere kant van het grasveld gehoord te worden. Hij wist nog naar wie hij had geroepen en waarom: hij groette een van zijn klanten, het hoofd Communicatie van een telecomprovider, een vrouw met wie Hans altijd een luchtige gesprekstoon onderhield, maar nu keek hij vol verbazing naar zijn eigen gezicht – dat zag er zelfbewust en toch kwetsbaar uit, vond hij zelf, vol van een soort rijpe beminnelijkheid, zoals hij bij andere mannen wel had gezien, maar waarvan hij nooit had gedacht dat hij die bij zichzelf zou aantreffen. Ben ik zó geworden, dacht Hans, zo naakt en zo wanhopig?

Toch was het belangrijkste in zijn leven onzichtbaar voor anderen. Hans Kaasajordet beschouwde zichzelf graag als waarnemer, iemand die er goed in was anderen te bekijken, iemand die zich inleefde in de broze vreugde en de heimelijke wanhoop van anderen. Alsof hij niet ook een actief onderwerp van zijn eigen leven was, maar dat was hij natuurlijk wel: hij was getrouwd, gescheiden en opnieuw getrouwd, hij had een paar omstreten politieke documentaires gemaakt voor de radio en toen was hij bij Olof gaan werken. Hij had een dochter uit zijn eerste huwelijk, Amanda, die nu bijna volwassen was, een jongere dochter, Kristina, en dan nog Ingunns zoon Kristoffer. Het was best goed gegaan allemaal, beter dan hij had gedacht, in elk geval tot nu toe.

Nu zag hij zichzelf echter voor de derde keer op de video, heel kort, toen de camera fraai over het bruiloftsdiner zwenkte, over de feesttafel met alle gasten, waar hij zelf zat met een oogarts aan de ene kant en een vriendin van de bruid aan de andere. De oogarts was een goede kennis van Hans en Ingunn en ging helemaal op in een gesprek met de tafelheer aan haar rechterkant, een forse drugsonderzoeker met een lange neus en grote handen. Hij converseerde levendig mee over elk onderwerp dat zijn tafeldame ter sprake bracht, zodat Hans op de vriendin van de bruid was aangewezen.

De vriendin van de bruid. Dat was de vrouw in die jurk, die hij had nagekeken aan het begin van het feest, en nu leek het wel alsof hij zich niet kon herinneren dat hij haar al een hand had gegeven. Ze was begin dertig en de moeder van een baby van twee maanden, ze had mediawetenschappen gestudeerd en had zwangerschapsverlof van een film distributiebedrijf dat ze zelf had opgezet. Dat had ze allemaal al verteld voordat ze gingen zitten, maar Hans' aandacht werd getrokken door iets anders. Door haar roodgevlakte, vochtige voorhoofd. Door de grote moedervlekken in haar hals. Door het donkere pluishaar boven haar mond. Of alleen maar doordat ze iets te hard praatte? Ze onderbrak zichzelf en begon opnieuw,

en er was iets met de manier waarop ze haar ogen plotseling open-
sperde terwijl ze hem aankeek, alsof ze in haar eentje in een sche-
merig achterkamertje naar de tv zat te kijken. Maar die sturende
blik was niet veelbetekenend bedoeld, niet voor hem en ook niet
voor anderen, waarschijnlijk had ze zich gewoon zwaarder opge-
maakt dan ze gewend was.

Toch maakte ze indruk op hem. Dat was onaangenaam, want
hij mocht haar eigenlijk niet. Ze was te opdringerig en oppervlak-
kig, ze was te druk bezig karakteristieken te geven van zichzelf,
van hem en van alle anderen op het feest. Ze was goedgebekt, iets
te cynisch en bovendien veel te risicoloos, dacht hij. Een paar se-
conden zweeg ze, met wijd open ogen. Ze keek hem aan zonder iets
te zeggen, en Hans staarde terug, en toen begon ze weer te praten
en wilde hij dat hij zich had omgedraaid naar de oogarts of naar ie-
mand anders met wie hij over politiek had kunnen discussiëren. De
vriendin van de bruid discussieerde niet over politiek, niet op de
manier waarop Hans dat het liefst deed. Ze had het over zichzelf,
over hoe moeilijk ze het vond om thuis te zijn in plaats van naar
haar werk te gaan, over hoe alles werd bepaald door de behoeften
van het kindje en niet door wat ze zelf presteerde – dingen waar-
over Hans gemakkelijk met anderen had kunnen praten, maar met
haar dus niet. Ze hadden niets gemeen, hij mocht haar niet en hij
had het gevoel dat zij hem ook niet mocht, dat de aversie wederzijds
was. Een instinctieve, wederzijdse aversie, maar ook: dat ze juist
door die aversie tot elkaar aangetrokken werden. Hij herinnerde
zich dat ze een paar sprietjes bieslook van een platgeslagen runder-
carpaccio weghaalde, zich over haar bord boog en zei

‘Er gaan dagen voorbij waarop ik niet met andere volwassenen
praat. Ik weet niet meer wie ik ben’,

en dat hij antwoordde

‘Dus het vrouw-zijn wordt een probleem voor je?’

en toen schrok ze, betrapte en een beetje beledigd, of alleen maar
verrast.

‘Nee, dat zei ik niet.’

‘Nee, maar zeg je dat in feite niet juist wel? Dat je, omdat je een vrouw bent, bang bent om alleen thuis te zijn met een klein kind, dat dat een terugval is? Je bent bang dat je een beknotte huisvrouw wordt, iemand die alle kansen voorbij heeft laten gaan, en dat je eindigt als verzorgster van je kind en je man, waardoor je iemand wordt die niet op eigen kracht iemand is. Een man die thuis is met zijn kind hoort in elk geval qua attitude nog bij een voorhoede, zelfs in ons land, waardoor hij opvalt als hij thuisblijft, maar jij loopt het gevaar dat je erin verdwaalt, dat je een verouderde versie van de vrouw wordt, is dat niet zo, denk je?’

Hij luisterde ietwat verbaasd naar zichzelf. Hij hield ervan zo te praten, en hij hield er het meest van als hij zichzelf vergat, als de redenering als het ware langs hem heen ging en de kamer verlichtte terwijl hij zelf in de schaduw zat te kijken. Hij bewonderde en verachtte zichzelf tegelijkertijd, zoals gewoonlijk.

‘Aha,’ zei ze. ‘Ben jij er zo een.’

‘Zo een?’

‘Zo een die fleemt.’

Dat woord gebruikte ze, ‘flemen’, en voor Hans klonk het net zo als wanneer Kristoffer ‘sarcastisch’ zei, terwijl hij eigenlijk ‘sadistisch’ bedoelde, of wanneer Amanda ‘Herri Potah’ zei in plaats van gewoon Harry Potter. Dat ergerde hem altijd, het ergerde hem dat Amanda, die bijna volwassen was, iets las wat voor kinderen geschreven was, het ergerde hem dat ze zo aanstellerig was, wat taal betreft (en niet alleen wat taal betreft, trouwens). Ja, hij was iemand die zich aan zijn eigen kinderen ergerde, vaker dan hij zichzelf wilde toegeven, en nu ergerde hij zich net zo aan de vrouw die naast hem zat, alsof ze een kind voor hem was, alsof ze zelf niet begreep wat ze zei. Hij nam aan dat ze opzettelijk een verkeerd woord gebruikte, dat ze iets anders bedoelde dan ze in staat was om te zeggen en dat het haar eigenlijk niets kon schelen wat voor woord ze gebruikte.

‘Flemen?’ vroeg hij. ‘Wat bedoel je daarmee?’

‘Laat maar zitten. Zo serieus was het niet bedoeld.’

‘Nee, maar nu ben ik nieuwsgierig naar wat je bedoelde.’

‘Was je gekwetst?’

‘Helemaal niet, ik begrijp gewoon niet wat je bedoelt,’ zei Hans. Hij klonk verongelijkt, kinderlijk beledigd, en zij staaarde met grote ogen voor zich uit, en hij wist niet wat hij moest zeggen om hier weer uit te komen, daarom zei hij

‘Hoe heette je ook alweer?’

‘Harriet. En ik weet nog wel hoe jij heet.’

Ze zeiden een tijdje niets meer, voor zover hij nog wist. Waarschijnlijk babbelde zij daarna door, gretig karakteriserend en ironiserend, ze deed grappig voor zichzelf of voor hem, en hij deed waarschijnlijk mee, lichtgeraakt en prikkelbaar, maar naderhand herinnerde hij zich er niets meer van. Niets van voordat het hoofdrecht was geserveerd en de vader van de bruidegom de eerste toespraak had gehouden, gevolgd door die van de vader van de bruid, Olof dus, die ontroerend en een beetje warrig was, want hij sprak zoals gewoonlijk niet van papier. Toen was het de beurt aan de getuigen. Die van de bruid las voor uit oude brieven en liet powerpoint-beelden zien van een blog die de bruid had bijgehouden sinds haar dertiende en waar ze pas een paar jaar geleden mee was opgehouden. Hans vond het pijnlijk en langdradig, maar iedereen om hem heen lachte. Hij ondersteunde met zijn ene hand zijn hoofd en hield zijn andere om het glas, en toen de getuige van de bruidegom het woord nam, boog de vrouw die Harriet heette zich naar hem toe en fluisterde

‘Je verveelt je, dat is duidelijk te zien.’

‘Dat doet toch iedereen?’

‘Integendeel, iedereen heeft het fantastisch naar zijn zin. Maar ik moet plassen, ga je mee, hier weg?’

‘Weg?’

‘Ja, kom maar. Hij daar is nog een hele tijd bezig.’

Ze stond op, schoof de stoel onder de tafel, liep zijdelings achter de ruggen van de gasten langs die het dichtstbij zaten, met haar handen omhoog alsof ze niemand te na wilde komen, en sloop de deur uit. Hans stond op en deed hetzelfde; hij probeerde ook weg te schuifelen, liep bijna op zijn tenen om te voorkomen dat hij iemand opviel, en er draaiden zich slechts een paar gezichten naar hem toe om te zien wat hij aan het doen was.

Toen hij in de gang kwam, stond ze bij een open raam op hem te wachten. Groene boomtoppen kropen langs de gevel van het gebouw naar de ramen, en ze leunde naar buiten. De donkere moedervlekken in haar hals bewogen mee, zag hij toen ze zich naar hem toe draaide en zei

‘Nu heb ik je toch een dienst bewezen, hè?’

Ze praatte te hard, hij was bang dat iemand in de zaal haar stem zou horen en zei

‘Heerlijk, frisse lucht.’

‘Ja, hè? Jij rookt niet?’

‘Nee, al jaren niet meer.’

‘Ik zou er nu wel een kunnen gebruiken. Al kan ik dat beter niet doen, want ik geef nog borstvoeding en zo.’

Hij probeerde niet naar haar borsten te kijken toen ze dat zei, maar er was iets met haar jurk wat hij niet begreep; die bestond uit twee delen: grof en wolachtig vanaf de taille naar beneden, maar aan de bovenkant dun en zijdeglad, op sommige plaatsen doorzichtig als een onderjurk.

‘Je moet misschien niet zo blijven staan? Als je borstvoeding geeft en zo.’

‘Je bedoelt dat mijn borsten een beetje te zichtbaar zijn.’

‘Dat bedoelde ik niet direct.’

‘Maar dat zijn ze wel. Ze zijn veel groter dan ze waren.’

‘Ik bedoelde dat je wel een melkklierontsteking kunt krijgen als je zo dun gekleed bent. Maar dat hoeft ik jou toch niet te vertellen?’

‘Een melkklierontsteking?’

‘Ja.’

‘Vind je dat ik me niet goed genoeg heb aangekleed?’

Hij dacht dat ze het misschien leuk vond om zo met hem te praten. En hij vond het waarschijnlijk ook wel leuk. Het was een soort omgekeerde flirt, alsof ze elkaar opzettelijk beledigden. Hans vertelde dat hij twee kinderen had, of eigenlijk drie, en toen de jongste geboren werd, had de moeder een melkklierontsteking gekregen. Hij praatte over Ingunn zonder haar naam te noemen, hij noemde haar de moeder van zijn dochter en bracht het als een alledaags ziekenhuisverhaal, iets wat iedereen kon overkomen. Toch deed het hem iets. Er ging vanbinnen iets bij hem open, hij dacht terug aan de zomer toen Ingunn en hij Kristina kregen, aan de kamers waar ze toen woonden, de geur in die kamers, de kleur van het beddengoed, Ingunns stem toen ze hem vanuit de badkamer riep. Ze hadden een relatie gekregen en samen een kind willen hebben, en voordat er een jaar verstreken was, hadden ze het. Zoals Ingunn wakker werd en langzaam haar ogen opende, nog onscherp ziend, met haar arm onder het hoofd van de baby, de lichte sproetjes op haar arm. De dag nadat ze thuis was gekomen van de kraamafdeling voelde Ingunn zich al warm en suffig, en klaagde ze over pijn aan haar borsten. Ze dacht dat het een verkoudheid was, ook al had zij als geen ander beter moeten weten. Ook hij had beter moeten weten, want hij was niet gewend dat ze ziek werd. Toch ging hij de deur uit en liet hij haar met de baby alleen. Hij ging Amanda halen om haar te laten kennismaken met haar kleine zusje. Nadat Hans vertrokken was, had Ingunn met haar moeder gebeld, en haar moeder had iets in Ingunns stem gehoord wat Hans ook had moeten horen, want ze bracht Ingunn ertoe de kraamafdeling te bellen. Dat deed ze en ze werd meteen opgenomen. Hans wist van niets; hij had zijn telefoon in de auto laten liggen toen hij naar binnen ging om Amanda te halen.

Ze was nog klein, had grote ogen en zachte handjes, en haar moeder wilde niet dat Hans haar meenam. Hij was in allerijl van Aman-

da's moeder gescheiden toen hij Ingunn had ontmoet, ze waren het nooit eens geworden over een omgangsregeling en nu had hij al een nieuw kind gekregen. Waarschijnlijk was dat de reden waarom ze voorstelde dat Hans, nu hij er toch was, eerst wat tijd met zijn dochter doorbracht. Het was zaterdagochtend en het was vast wel goed voor Amanda om allebei haar ouders in dezelfde kamer te zien. Hij mocht zijn dochter niet meenemen en accepteerde het besluit van Amanda's moeder dat dat niet mocht. Hij zat bij Amanda terwijl ze in haar kamer aan het spelen was. Ze begreep niet waarom hij er was, het was een jaar geleden sinds hij uit die flat was vertrokken. Daarna aten ze samen pap, en toen Hans terugkwam in zijn auto waren er vier uren verstreken en lag zijn telefoon op de rechterstoel, met negentien onbeantwoorde oproepen van Ingunn. Hij reed naar het ziekenhuis en trof haar bijna bewusteloos aan, terwijl de zuigeling onwetend en met grote ogen aan haar borst lag. Een bleek babygezichtje met rode lippen om de pijnlijke tepel – dat werd later Kristina.

De ontsteking moest worden behandeld met intraveneuze penicilline. Er werd een chirurgische ingreep overwogen, en Ingunn en de baby bleven twee weken in het ziekenhuis. Dat stond hij te vertellen aan Harriet, die hij niet kende, en hij vertelde niet eens over zichzelf, maar probeerde de pijn in de borsten te beschrijven die Ingunn steeds had als ze borstvoeding gaf. Ja, hij had het over borsten, over Ingunns borsten, tegen een andere vrouw, en die stond hem alleen maar aan te kijken. Ze zei dat ze nog nooit van melkklierontsteking had gehoord, ze had iets onverschilligs wat hem irriteerde. Ze gingen de trap af naar de begane grond om een toilet te zoeken en ze zei

‘Het is allemaal zo snel gegaan. Ik wist niet eens of ik wel een kind wilde, maar opeens was ik in verwachting, en voilà. Kijk mij nu: een huisvrouw met een baby die met een vreemde man over haar tieten staat te praten.’

Hij lachte. Een onwaarachtige schaterlach, vond hij zelf, maar

de vrouw die Harriet heette, merkte het niet of ze vond zijn lach mooi, want ze pakte hem bij zijn arm alsof ze elkaar al beter kenden, en Hans zei

‘Het risico wordt vast groter als je op de tocht staat. Daarom gebruiken sommige vrouwen wollen cups in hun voedingsbeha.’

Ze ging vluchtig met haar hand over haar jurk, over haar ene borst, en zei

‘Wat zeg je nou?’

‘Cups in je voedingsbeha.’

‘Van wol. Wollen cups, zei je. Je bent zeker dokter, hè?’

‘Nee, ik ben er alleen maar mee getrouwd,’ zei hij, en hij voelde de gekwetstheid over zijn gezicht gaan. Hij had gedacht dat ze wist wie hij was, dat ze wist waar hij werkte, dat ze min of meer een beeld had van wie ze voor zich had, en dat ze daarom eigenlijk met elkaar aan de praat waren. Ze pakte hem echter weer bij zijn arm en schudde eraan. Hij was langer dan zij, en ze schudde aan hem alsof ze niet kon geloven dat hij echt was. Hoe dan ook, ze stonden tegenover elkaar en zij schudde aan zijn arm op een manier die hij niet begreep, en toen hoorde hij dat iemand boven een deur van de zaal opendeed, waar de getuige van de bruidegom eindelijk klaar was met zijn toespraak, en het geluid van applaus en bevrijde stemmen daalde op hen neer alsof er een kraan was opengezet. Toen ging de deur weer dicht en het enige wat er te horen was, waren voetstappen: klakkende hoge hakken van iemand die de zaal uit was gegaan en nu gauw de trap af zou komen.

‘Hier is het,’ zei Harriet,

en ze deed de deur van het gehandicapent toilet open. Ze staarden elkaar aan, niet of slechts gedeeltelijk wetend wat daar was. Ze konden niet blijven staan en de voetstappen naderden, dus zij ging naar binnen en hij ging mee en deed de deur achter zich, achter hen, op slot. Daar stonden ze samen, in een veel te intieme situatie, en ze hielden allebei hun adem in terwijl de voetstappen in de gang dichterbij kwamen – iemand kwam klakkend aanlopen, hield even

in bij de deur, maar stopte niet, ging resoluut door en verdween. Vanaf dat moment nam iets anders het over, dacht hij. De vrouw die Harriet heette, haalde haar jurk op tot aan haar heupen, trok haar slip omlaag naar haar knieën en ging op de wc zitten. Ze zat daar volkomen ongegeneerd te plassen, zo hard dat het in de pot onder haar kletterde, en ze veegde zich snel met één enkel velletje af, zag hij, en toen bleef ze zitten met haar slip op haar enkels. Een heel gewone witte slip. Heel gewone witte enkels van een dertig jaar oude vrouw. Ze nam haar hoofd in haar handen, liet haar handen met gezicht en al op haar blote knieën zakken en zei

‘Ooo, wat was dát lekker.’

En toen hij niet reageerde, zei ze

‘Moet jij ook plassen?’

‘Nee dank je, ik hoef niet.’

‘Ik moet gewoon even zitten, ik ben zo duizelig. Mijn borsten doen een beetje zeer en dat leek wel erger te worden toen jij het over melkklierontsteking had. Het deed eerder ook wel zeer en ik dacht dat het maar stuwing was, maar nu weet ik het niet meer. Ik geef meestal om het uur borstvoeding, maar vandaag hebben we voor het eerst oppas, en ik ben nog nooit zo lang bij de baby weg geweest. Ik heb er niet over nagedacht wat ik met de melk moet doen.’

Ze ging rechtop zitten en zag heel bleek. Als ze nu flauwviel, zou ze op de grond vallen met de jurk om haar middel, dacht hij, dus hij moest haar helpen. Hij moest eerst de jurk naar beneden trekken en het slipje naar haar heupen optrekken. Of misschien eerst de slip en dan de jurk, dacht hij, maar ze viel niet flauw, ze legde haar handen onder haar borsten en zei

‘Jij hebt toch kinderen? Jij hebt ervaring. Je bent getrouwd met een dokter en je praat over melkklierontsteking en wollen cups voor voedingsbeha’s. Wat vind jij dat ik moet doen?’

‘Het zou kunnen dat je je borsten moet leegmaken.’

‘Mijn borsten leegmaken?’

‘Heb je misschien een kolf?’